

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/13/2022
Identifikačné číslo spisu:	3508204552
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3508204552.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: G.. P. W., nar. XX.X.XXXX, bytom F. XX, P., zastúpeného JUDr. Petrom Harakálym, advokátom so sídlom Mlynská 28, Košice, proti žalovanej: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Pribinova 19, Bratislava, IČO: 00 151 700, o náhradu škody, vedenom pred Okresným súdom Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 4 C 332/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 29. júna 2021, sp. zn. 6 Co 9/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 29. júna 2021, sp. zn. 6 Co 9/2021 v časti I. výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 9. októbra 2019, č. k. 4 C 332/2008-911, v V. výroku, ktorým bol zamietnutý nárok žalobcu na zaplatenie úroku z omeškania z priznanej náhrady za liečebné náklady v sume 6.428,46 eur a v časti II. výroku, ktorým zmenil rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 9. októbra 2019, č. k. 4 C 332/2008-911, ktorým v časti týkajúcej sa príslušenstva žalobcovi priznanej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 60.387,93 eur žalobný návrh zamietol z r u š u j e a vec mu vracia v zrušenom rozsahu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa v konaní domáhal zaplatenia náhrady škody podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o povinnom zmluvnom poistení“) spôsobenej na zdraví pri dopravnej nehode dňa 7.6.2007.

2.1 Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 9. októbra 2019, č. k. 4 C 332/2008-911, konanie v časti o zaplatenie náhrady za bolesť v zostávajúcej časti 2.589,30 eur, v časti náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 2.031,48 eur a v časti úrokov z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 2.287,- eur od 26.5.2008 do 8.8.2013 zastavil (I. výrok); žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom sťaženia spoločenského uplatnenia 46.819,38 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 56.917,18 eur od 26.5.2008 do 28.5.2008, zo sumy 48.491,38 eur od 29.5.2008 do 2.6.2010 a zo sumy 46.819,38 eur od 3.6.2010 do zaplatenia, a to do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku (II. výrok); žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 24.561,79 eur do

30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto výroku rozsudku (III. výrok); žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom nároku na náhradu liečebných nákladov sumu 6.428,46 eur do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku (IV. výrok); vo zvyšnej časti žalobný návrh zamietol (V. výrok); o trovách strán konania rozhodol tak, že žalobcovi priznal voči žalovanej náhradu účelne vynaložených trov konania v rozsahu 100 %, (VI. výrok); štátu priznal právo na náhradu vynaložených trov konania vo výške 100 % proti žalobcovi a žalovanej s povinnosťou každého z nich tieto zaplatiť v rozsahu každý po 50 % z celkovej hodnoty trov konania štátu (VII. výrok).

2.2 V relevantnej časti svojho odôvodnenia súd prvej inštancie nárok žalobcu na úroky z omeškania vo vzťahu k priznaným čiastkovým nárokom náhrady škody na zdraví posúdil podľa ustanovení § 559 ods. 1 a ods. 2 a § 563 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „občiansky zákonník“) v spojení s § 517 ods. 1 a 2 občianskeho zákonníka. Dôvodil, že ak sa omeškanie týka peňažného dlhu vo forme náhrady škody (škody na zdraví), pre určenie, kedy dochádza k omeškaniu dlžníka (škodcu), je rozhodujúca povaha požadovaného (súdom priznaného) odškodnenia. Len v prípade, ak bolo súdom rozhodnuté o nákladoch na liečenie, čas splnenia nastáva rozhodnutím súdu, teda k omeškaniu dlžníka dochádza až uplynutím lehoty na splnenie povinnosti. V ostatných prípadoch mal za to, že je potrebné z hľadiska určenia času splnenia, vychádzať z ustanovenia § 563 občianskeho zákonníka (t. j. dlžník je povinný splniť dlh od prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26. mája 2011, sp. zn. 6 Cdo 16/2010). K priznanej náhrade za SSU vo výške 46.819,38 eur priznal tiež žalobcovi úroky z omeškania, o ktorých rozhodol podľa § 563 Občianskeho zákonníka v spojení s § 517 ods. 2 občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis, pričom žalobca žalovaného požiadal o plnenie dňa 15.4.2008 a uplatnil si nárok na zaplatenie úrokov z omeškania odo dňa 26.5.2008, kedy žalovaný čiastočne plnil a v časti odmietol plnenie. Podľa § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom v čase vzniku omeškania, výška úrokov z omeškania je dvojnásobok základnej úrokovej sadzby NBS platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu. (v rozhodnom období bola vo výške 4,25 %). V danom prípade žalobca správne podľa názoru súdu prvej inštancie určil počiatok omeškania na deň, v ktorom mu bolo odmietnuté dobrovoľné plnenie a žalobcovi priznal úroky z omeškania z istiny priznanej titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcovi, pričom zohľadnil, že žalovaná v priebehu konania plnila a súčasne úroky z omeškania zo sumy 3.087,45 eur za obdobie od 26.5.2008 do 20.8.2013 vo výške 958,41 eur dňa 20.8.2013 zaplatila. Žalobcovi priznal úroky z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 56.917,18 eur od 26.05.2008 do 28.5.2008, zo sumy 48.491,38 eur od 29.05.2008 do 2.6.2010 a zo sumy 46.819,38 eur od 3.6.2010 do zaplatenia. Vo zvyšnej časti uplatnených úrokov z omeškania súd žalobný návrh ako nedôvodný zamietol. Zároveň nepriznal žalobcovi uplatnený úrok z omeškania s plnením bolestného, dôvodiac, že do omeškania v tomto smere sa žalovaná nedostala. Lehotu na splnenie uloženej povinnosti určil žalobcovi v súlade s § 232 ods. 4 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) s poukazom na výšku uloženej povinnosti žalovanému.

3.1 Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 29.6.2021, č. k. 6 Co 9/2021-1006, I. výrokom rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v napadnutom výroku IV., ktorým bola zaviazaná žalovaná k povinnosti zaplatiť žalobcovi náhradu liečebných nákladov a v časti výroku V., ktorým bol zamietnutý nárok žalobcu na zaplatenie úroku z omeškania z priznanej náhrady za liečebné náklady; II. výrokom rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach (vo výrokoch II., III., v zostávajúcej zamietajúcej časti výroku V., VI. a VII.) zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 60.387,49 eur do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku; žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 34.882,95 eur do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku; vo zvyšnej časti žalobný návrh zamietol; žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania vzniknutých pred súdom prvej inštancie a v odvolacích konaniach v rozsahu 100 %, ktorých výpočtovým základom je hodnota nároku priznaného súdom. Štátu priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3.2 Odvolací súd sa okrem iného nestotožnil so závermi súdu prvej inštancie pokiaľ ide o žalobcom uplatnený nárok na úrok z omeškania vo vzťahu k priznaným čiastkovým nárokom titulom náhrady

škody na zdraví. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie nesprávne ustálil vznik nároku na zaplatenie úroku z omeškania v rozpore s ustanovením § 11 ods. 6, 7 a 8 zákona o povinnom zmluvnom poistení v spojení s § 517 ods. 1, 2 a § 563 OZ.

3.3 Odvolací súd konštatoval, že v okolnostiach posudzovanej veci nebolo sporné, že žalovaná si splnila všetky zákonom požadované jej povinnosti, t.j. v stanovenej lehote poskytla žalobcovi písomné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré mu odmietla poskytnúť plné poistné plnenie vo vzťahu ku všetkým jeho nárokom, tiež dôvody jeho krátenia pre neakceptovanie niektorých položiek, teda povinnosť plynúcu jej z § 11 ods. 6 zákona o PZP, nie je preto povinná uhradiť žalobcovi ako poškodenému úroky z omeškania. Do omeškania by sa dostala s plnením náhrady škody až vtedy, ak by po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody neuhradila v lehote určenej súdom priznanú náhradu škody žalobcovi podľa § 11 ods. 7 zákona o povinnom zmluvnom poistení. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil nárok žalobcu - čo do priznaného úroku z omeškania v základnej náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti zmenil a nárok žalobcu na zaplatenie úroku za sťaženie spoločenského uplatnenia zamietol. Zároveň vo svetle vyššie uvedených kritérií, považoval v časti V. výroku za vecne správne jeho zamietajúce rozhodnutie, ktorým nepriznal žalobcovi nárok na úrok z omeškania z náhrady za liečebné náklady, keďže aj tento nárok je podriadený identickej právnej úprave, keďže ide o špecifický nárok náhrady škody spojenej so škodou na zdraví, preto v tejto časti rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Na podporu svojich právnych záverov vo vzťahu k nepriznaniu úrokov z omeškania odvolací súd poukázal na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu týkajúce sa otázky vplyvu splnenia si oznamovacej povinnosti poistiteľa podľa § 11 ods. 6 zákona o povinnom zmluvnom poistení na omeškanie poistiteľa (sp. zn. 3 Cdo 145/2017, 7 Cdo 109 2018 a 1 Cdo 212/2017, 3 Cdo 145/2017).

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) podal dovolanie vo vzťahu k jeho I. a II. výroku, a to v časti, v ktorej odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým zamietol nárok žalobcu na zaplatenie úroku z omeškania z priznanej náhrady za liečebné náklady, ako aj v časti, v ktorej zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že zamietol nárok žalobcu na zaplatenie úroku z omeškania z priznanej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Prípustnosť podaného dovolania odôvodňoval ustanovením § 420 písm. f/ CSP, pričom v bližších podrobnostiach namietanú vadu zmätočnosti špecifikoval tak, že podľa jeho presvedčenia je rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľné/arbitrárne pokiaľ ide o záver, že žalobcovi nepatria aj úroky z omeškania z priznanej sumy. Poukázal na judikatúru Ústavného súdu, týkajúcu sa požiadaviek na odôvodňovanie rozhodnutí súdov. Namietol arbitrárnosť právneho posúdenia odvolacím súdom majúc za to, že predmetným rozhodnutím bolo zasiahnuté do jej práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a preto je nevyhnutné revidovať záver odvolacieho súdu iniciovaním dovolacieho prieskumu. Podľa žalobcu odvolací súd pri rozhodovaní o úrokoch z omeškania použil síce správnu právnu normu, avšak nesprávne ju aplikoval na zistený skutkový stav. V uvedenom smere poukázal na Nález Ústavného súdu SR zo dňa 14. októbra 2021 sp. zn. III. ÚS 214/2020-29, ktorým Ústavný súd SR zrušil rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26. februára 2019 sp. zn. 1 Cdo 212/2017 a vec vrátil dovolaciemu súdu na ďalšie konanie. Ústavný súd pritom konštatoval, že rozhodnutím dovolacieho súdu, ktorým odmietol sťažovateľovi priznať úroky z omeškania bolo porušené právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

5. Žalovaná sa vyjadrila k dovolaniu. Dovolanie považovala za nedôvodné. Odvolací súd vec správne právne posúdil a jeho rozhodnutie je v súlade s rozhodovacou praxou najvyššieho súdu. Nestotožňuje sa s danosťou dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP. Dovolateľ fakticky v podanom dovolaní brojí proti výkladu hmotnoprávnej normy aplikovateľnej na prejednávajúcu vec učinenej odvolacím súdom a nie proti samej procedúre prejednávania veci.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez

nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je nielen prípustné, ale aj dôvodné; v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

7. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

12. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

13. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

14. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tomto konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019) ktoré

jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

15. V preskúmvanej veci žalobca prípustnosť a dôvodnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) a § 431 ods. 1 CSP vyvodil v podstate z toho, že odvolací súd výkladom ustanovení § 11 ods. 6, 7 a 8 zákona č. 381/2001 Z.z. (týkajúcich sa uplatnených úrokov z omeškania) poprel účel a význam zákonného predpisu, čo je v rozpore s imperatívom vykonať ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Žalobca namietal arbitrárnosť právneho posúdenia odvolacím súdom majúť za to, že predmetným rozhodnutím bolo zasiahnuté do jej práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

16. Zásada iura novit curia („súd pozná právo“) neznamená len to, že súd pozná právo, ale aj to, že si je zároveň vedomý účinkov, ktoré právo v podobe, v ktorej ho súd aplikuje, vyvoláva vo vzťahu k procesnoprávnemu alebo hmotnoprávnemu postaveniu nositeľa práva na súdnu ochranu svojich práv (napr. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 59/00 z 20. decembra 2001).

17. Všeobecné súdy v sporovom súdnom konaní nemajú poskytovať formálny či formalistický výklad a aplikáciu práva, ale majú poskytovať taký výklad a aplikáciu práva, ktorý je materiálnou ochranou zákonnosti, aby bola zabezpečená spravodlivá a účinná ochrana práv a oprávnených záujmov strán sporu (porovnaj čl. 2 ods. 1 Základných princípov CSP). Civilné sporové konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie. K základným právam strany sporu, obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, patrí i právo na uvedenie dostatočných dôvodov, na ktorých je rozhodnutie založené. V súvislosti s riadnym odôvodnením je potrebné uviesť, že vychádzajúc z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a judikatúry Ústavného súdu SR (sp. zn. I. ÚS 226/03 zo dňa 12.5.2004, III. ÚS 209/04 zo dňa 23.6.2004, sp. zn. III. ÚS 95/06 zo dňa 15.3.2006, sp. zn. III. ÚS 260/06 zo dňa 23.8.2006, sp. zn. III. ÚS 36/2010 zo dňa 4.5.2010, sp. zn. I. ÚS 114/08 zo dňa 12.6.2008), nie je nutné, aby na každú žalobnú námietku bola daná súdom podrobná odpoveď a rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzovaný s ohľadom na okolností každého prípadu, ak však súd v odôvodnení nereaguje na zásadnú, relevantnú námietku, súvisiacu s predmetom súdnej ochrany prednesenú žalobcom, je potrebné tento nedostatok považovať za prejav arbitrárnosti (svojvoľnosti).

18. Za svojvôľu, ktorá má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky všeobecným súdom, treba považovať aj nerešpektovanie kogentnej normy a prílišný formalizmus pri výklade a aplikácii právnych noriem, ako aj prípady, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie nezdôvodnil buď vôbec alebo tak urobil celkom nedostatočne, prípadne ak ho založil na dôvodoch, ktoré v okolnostiach konkrétnej veci nemajú zjavne žiadnu relevanciu (pozri uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 110/09 z 2. apríla 2009). Arbitrárnosť právneho posúdenia zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, lebo podľa judikatúry ústavného súdu je požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodovania súdov a vylúčiť ľubovôľu, lebo len vecne správne (zákonu celkom zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie naplnia ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“, ústavné kritériá vyplývajúce preň z ústavy a dohovoru. Z doterajšej judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že aj arbitrárnosť právneho posúdenia veci súdmi nižších inštancií môže odôvodňovať prípustnosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP (viď rozhodnutie sp. zn. 4 Cdo 5,6/2019 z 26.2.2020).

19. Z rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyplýva, že výkladom omeškania poisťovateľa s poskytnutím plnenia podľa § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. sa najvyšší súd (opakovane) zaoberal vo svojich skorších rozhodnutiach sp. zn. 1 Cdo 225/2021 z 27.4.2022, sp. zn. 2 Cdo 306/2021 z 25.4.2022, sp. zn. 4 Cdo 99/2022 z 20.7.2022 a 4 Cdo 146/2022 zo 14.12.2022 (o čom, ale odvolací súd v čase svojho rozhodnutia ešte nemohol mať vedomosť), v ktorých tam konajúce senáty dospeli k

záveru, „poisťovňa bola poškodeným priamo žalovaná, a preto sa na priznanie úroku z omeškania vzťahujú ustanovenia, podľa ktorých sa poisťovňa dostáva do omeškania bezprostredne po tom, ako si poškodený u nej uplatní svoj priamy nárok na náhradu škody s tým rozdielom, že na úrok z omeškania nemá nárok za obdobie troch mesiacov na šetrenie poisťnej udalosti a 15 dní na výplatu, ak k výplate žiadanej náhrady skutočne došlo“. Správnosť predmetného záveru pri zohľadnení systematickej a teleologickej metódy výkladu ustanovení § 11 ods. 6 až 8 zákona o povinnom zmluvnom poistení potvrdil Ústavný súd SR už vo svojich skorších nálezoch, sp. zn. III. ÚS 214/2020 zo 14.10.2021 a sp. zn. III. ÚS 309/2020 zo 14.10.2021, ktoré predchádzali spomínaným rozhodnutiam najvyššieho súdu. Dovolací súd pre úplnosť poznamenáva, že práve uvedenými rozhodnutiami Ústavného súdu SR došlo k zrušeniu rozhodnutí najvyššieho súdu aj na záveroch, ktorých založil svoje rozhodnutie odvolací súd (viď bod 137. jeho rozhodnutia).

20. Pri aplikácii vyššie uvedeného právneho názoru najvyššieho súdu (prezentovaného v zhora citovaných rozhodnutiach) na posudzovaný prípad dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné. Odvolací súd vychádzal pri svojom právnom posúdení vzniku nároku na úroky z omeškania zo znenia ustanovení § 11 ods. 6, 7 a 8 zákona č. 381/2001 Z.z. a tiež v zmysle záverov rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 145/2017, sp. zn. 1 Cdo 212/2017 („...poisťovňa sa dostáva do omeškania až po právoplatnom rozsudku súdu o výške náhrady škody...“). Konštatoval, že žalovanej nevznikla povinnosť zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania, lebo: „Žalovaná si splnila všetky zákonom požadované jej povinnosti, t.j. v stanovenej lehote poskytla žalobcovi písomné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré mu odmietla poskytnúť plné poistné plnenie vo vzťahu ku všetkým jeho nárokom, tiež dôvody jeho krátenia pre neakceptovanie niektorých položiek, teda povinnosť plynúcu jej z § 11 ods. 6 zákona o PZP, nie je preto vychádzajúc z názoru opakovane prezentovaného vyšším súdom vo vzťahu k danej problematike, povinná uhradiť žalobcovi ako poškodenému úroky z omeškania. Do omeškania by sa dostala s plnením náhrady škody až vtedy, ak by po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody neuhradila v lehote určenej súdom priznanú náhradu škody žalobcovi podľa § 11 ods. 7 ZoPZP.“ (viď bod 137. rozsudku odvolacieho súdu). Z citovaného nálezu ústavného súdu ale vyplýva, že trojmesačná zákonná lehota na vybavenie poistného plnenia a na to nadväzujúca 15-dňová lehota na plnenie podľa zákona č. 381/2001 Z.z. má svoje opodstatnenie v záujme dôsledného vyšetrenia poisťnej udalosti, no nepredstavuje žiadnu liberáciu škodcu od platenia príslušenstva pohľadávky (úrokov z omeškania; § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka) vzniknutej z ublíženia na zdraví.

21. Tým, že odvolací súd zvolil výklad príslušných právnych noriem v rozpore s ich účelom a zmyslom, porušil právo žalobcu na súdnu ochranu a spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

22. Dovolanie žalobcu za takejto situácie bolo nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f/ CSP), ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), lebo v ňom opodstatnene namietal, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil ako strane, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f) CSP, bolo potrebné zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutých častiach výrokov I. a II. týkajúcich sa úrokov z omeškania čiastkových nárokov náhrady škody na zdraví (priznanej základnej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a priznanej náhrady za liečebné náklady).

23. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti a vec mu v uvedenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

24. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právny názorom dovolacieho súdu (§ 455

CSP).

25. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.